

Lletres Valencianes

Revista del llibre valencià · Número 35 · Abril 2014

**GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA D'EDUCACIÓ,
CULTURA I ESPORT**

Consellera d'Educació, Cultura i Esport
Mª José Català Verdet

Secretari autonòmic de Cultura i Esport
Rafael Ripoll Navarro

Directora general de Cultura
Marta Alonso Rodríguez

ISSN: 1578-4096

Dep. Legal V-2053-2001

© de la present edició:

Generalitat Valenciana

Conselleria d'Educació, Cultura i Esport

Av. Campanar, 32, 46015 València

<http://dglab.cult.gva.es>

Direcció

Antonio Peña Ferrando

Coordinació

Carmen Pardo

Consell Assessor

Joaquín Bernad Segarra

Francisca Cerdà Vara

Jaime J. Chiner Gimeno

María Luz Montes Pla

Secretaria

Raimundo Forner Barres

Administració

Montserrat Ferrer Pereira

Col·laboracions

Víctor Cotlliure, J. Ricart, Josep

Mir, Josep Lluís Santonja, Teresa Villarroya,

Joan Rodrigo, Mercè Climent, Maite

Insa, Juli Capilla, José Miguel Vilar-Bou,

Enric Ramiro, Isabel Marí, Maria Salvador,

Mª Teresa Espasa, Mònica Granell,

Manel Alonso

Fotografia

García Poveda

Correcció lingüística

Maria Quiles Ruiz

Disseny i maquetació

Eliseo Soriano

Índex

Crítica

El último mono	5
Pell de gat.....	7
Maria-Mercè Marçal, veus entre onades.....	9
Francesc de Borja (1510-1572), home del Renaixement, sant del Barroc / Francisco de Borja (1510-1572), hombre del Renacimiento, santo del Barroco.....	11
La calidad periodística. Teorías, investigaciones y sugerencias profesionales.....	13
Guia de la flora ornamental de la Universitat Jaume I. Un Campus per a la biodiversitat.....	15
El gall despistat	17
Marcel el marcià	19
L'increïble nen menjallibres.....	21
Mac Rí Éireann. El hijo del rey de Irlanda.....	23

Minicrítica

Diagnòstic: Anorèxia	25
Play	26
Sala d'espera	27
La imatge	28
Cantos de vida y vuelta.....	29
Iberia. Introducción a un imperialismo futuro.....	30

Reportatge

35 formiguetes, una llibreria de la Ribera	31
--	----

Revista Lletres Valencianes núm. 35

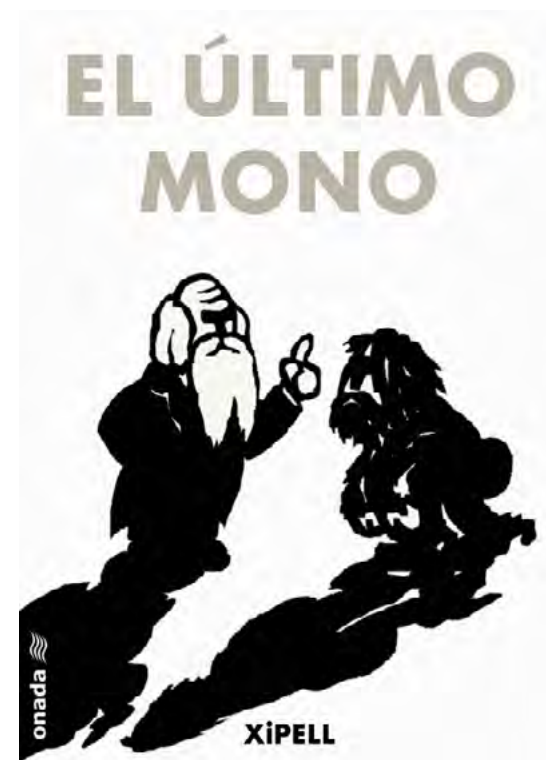
Atreveix-te a pensar (mentre somrius)

El dibuixant Joan Montañés, més conegut pel seu segon cognom, Xipell (Castelló, 1965), s'ha acollit al sistema de micromecenatge a través del web Verkami per a l'edició del seu últim llibre d'acudits.

Ben conegut per les seues vinyetes gairebé diàries (amb un succulent resum dominical) a l'edició castellonenca del diari *Levante-EMV*, Xipell és, sens dubte, un dels grans humoristes gràfics valencians d'ara mateix. *El último mono*, el seu últim recull d'acudits, naix precisament –gràcies a Verkami– a partir d'una de les seues experiències en aquest periòdic. En concret, es tracta d'una sèrie d'imatges gràfiques publicades durant l'estiu que es desvien un poc del seu estil habitual, per a oferir-nos una visió de l'època de crisi actual amb un meritori esforç de síntesi i sense abandonar –amb un somriure– la seua ca-

pacitat provocadora. Aquest nou volum s'afegeix a una llarga sèrie de títols on Joan Montañés ha anat arreplegant les seues creacions i rescatant-les del paper reservat als diaris que ja han estat llegits. En aquesta ocasió, però, Xipell ens sorprèn amb una línia inèdita, amb dibuixos més abstractes (en la línia, en alguna mesura, del magnífic conceptualisme d'El Roto) i una ambició reconoscible per fer reflexionar el lector sobre alguns dels tòpics més sagnants del convuls món actual.

En el pròleg del llibre, l'autor explica que l'al·lusió als micos obeeix al «procés involucionista» que estem vivint.

El último mono

XIPELL / Autor

ONADA EDICIONS. BENICARLÓ, 2013

96 pàgines / 978-84-15221-97-5 / 10 €

el que ens proposa Xipell amb una formalització gairebé aforística, on un text taxatiu ve acompanyat per uns traços vigorosos en blanc i negre, tan elementals i tan efectius com una pintura rupestre. A Xipell, en el fons, li agrada aquesta comparació: ell mateix se sent deutor explícitament d'aquells troglodites ingenus que invocaven la caça o exorcitzaven els seus enemics embrutant amb pigments primitius la paret de la seua cova. Aquest retorn als orígens provoca, insospitadament, més concentració del missatge «filosòfic» de l'acudit. Com que res interfereix formalment en la lectura del text

Ayúdanos a hacer realidad el libro de viñetas "El último mono" de Xipell, a través del micromecenazgo de Verkami.

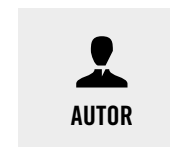
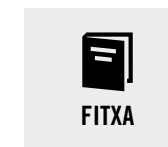
Entra en www.verkami.com/projects/5833 e infórmate.

global (*verboicònic*, que dirien els especialistes de l'Acadèmia), aquest pot oferir-nos tota la densitat conceptual que té amb un sol colp d'ull. El resultat és sorprenent i engrascador: un resum de l'actualitat amb una força creativa de primer ordre.

VÍCTOR COTLLIURE

ENLLAÇOS ▾

En qualsevol moment, en efecte, esperaríem trobar l'estàtua de la Llibertat destrossada a la vora de la platja, com en la peripècia de Charlton Heston en *El planeta dels simis*. O potser un nou messies recomanant a la humanitat que s'oblidi del mannà, si en el seu lloc pot provar un succulent McMenú (sic). La història, en efecte, ha canviat. Ara, el drac de Sant Jordi està fabricat a la Xina, el president dels Estats Units és negre però sa casa continua sent blanca, l'autèntica revolució cultural és el «Tot a cent», la *Marca España* més acreditada és el bou de *Soborne* (i ja no Osborne), els pobres són tots de classe mitjana i el genuí mur de les lamentacions no pot ser un altre que Wall Street. Això és

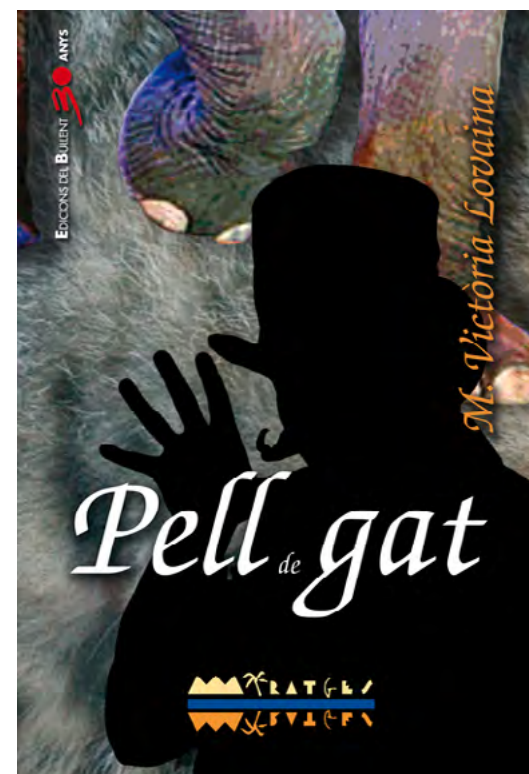
Vides creuades

«Un dia de primavera, el circ Manfredy arriba a Vilamoix, un lloc on mai abans no s'ha vist cap circ. I Nona Giuliani, la gran contorsionista, no sap que la seva vida està a punt de fer un gir impensable que canviarà per sempre el seu destí.»

Amb l'excusa merament mercantilista d'etiquetes com «literatura juvenil» moltes produccions destinades al consum d'aquest sector de públic han desprestigiats aquest tipus d'obres per l'explotació fins a la sacietat de temes per a adolescents (drogues i sexe, la majoria) i per l'ús de formes lingüístiques molt elementals que, en lloc d'enriquir la sintaxi i el lèxic dels lectors, deixen molt a desitjar. Per sort, ens arriba l'última obra de M. Victòria Lovaina, (Barcelona, 1959), una professional que compagina el seu treball com a docent en un institut d'ensenyament secundari amb la seua passió per l'escriptura, tal com demostra en títols com *Amb ulls de nina*, *Dietari de Les Gorges* o el que tot seguit comentarem.

Dit i fet, *Pell de gat* és l'últim lliurament d'una novel·la curta construïda a partir d'un joc de dèsset històries entrelaçades, amb una autonomia i narrativa pròpia, però que alhora s'integren en un marc més gran. Així, en cada capítol, podem muntar aquest trenca-closques, aquestes microhistòries en-

Pell de gat

57é Premi Soler i Estruch de narrativa curta

M. VICTÒRIA LOVAINA / Autora

EDICIONS BULLENT. PICANYA, 2013

«MIRATGES» / Col·lecció

200 pàgines / 978-84-99041-19-3 / 12,80 €

trelligades, la suma de les quals sempre és superior al tot. Traçada amb la precisió d'un enginyer, l'autora ha dividit la novel·la en dues parts ben diferenciades: una primera, més ràpidament esbossada per a captivar de seguida el lector, i una segona amb un ritme més reposat, seqüències més extenses, més complexes des del punt de vista narratiu, i d'altra banda, també més tèrboles...

Lovina es desmarca clarament dels clixés, estandarditzats per alguns escriptors i amb la complicitat de moltes editorials. En primer lloc, tal com hem assenyalat línies amunt, per la seua preocupació formal, pel que fa al disseny de la novel·la i la imbricació interna dels seus capítols. Per altra banda, incorpora, de manera diluïda (tal volta, de forma inconscient), certs elements diegètics i formals del realisme màgic, com la presència de fantasmes personals i invisibles que acompanyen molts personatges, o el joc constant d'indicis inquietants que vertebraren l'obra i que, de vegades, esdevenen anguniosos per la seua omnipresència: el tatuatge enigmàtic del gat al turmell de la Nona, el pastís de noces fet de llengües de gat, Bola blanca, la Mixeta, el quadre del gat, o el fet d'anomenar-se el mateix poble, casualment, com Vilamoix. També s'hi pot sentir una neu, real i alhora simbòlica, que cobreix de tristor l'últim centenar de pàgines.

A més a més, i a diferència d'altres llibres amb els quals segurament haurà de comparar la prestatgeria de novetats, l'autora am-

bienta la seua narració amb gran subtileza en el rerefons de la Guerra Civil, suggerit amb les referències encriptades a la dictadura, els efectes dramàtics de la guerra, com el cas del Maür o la figura mefistofèlica de l'amo del circ de Manfredy.

En resum, *Pell de gat* és una novel·la senzilla en aparença, però al mateix temps de lectura complexa. L'autora desplega tota una sèrie d'estratègies per fer un llibre redó: un puzzle fet de xicotetes històries, suggeriments que mai no mostren res, un estil que manté la intriga fins al final... No obstant tots aquests reconeixements i encerts en la seua factura, possiblement se li podria objectar

certa dificultat, per no dir esforç suplementari, que trobarà un lector jove malacostumat a consumir *fast books* per poder capbussar-se de ple en les pàgines del llibre i poder gaudir-les. «Però això serà cosa d'una altra història», com li agrada dir a l'autora.

J. RICART

▶ VIDEO

ENLLAÇOS ▶

FITXA

AUTOR

VIDEO

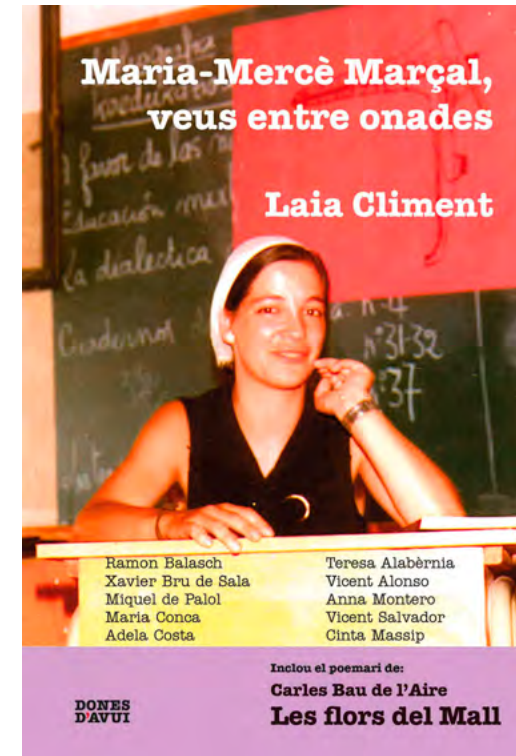
La poeta

Maria-Mercè Marçal ratllà, més enllà de la immediatesa existencial, un abans i un després de la literatura i la cultura catalana. Aquell cos carnal (σωμα) que consumí enjorn perquè s'oferí a la construcció d'un cos poètic (ποίησις) amb la certitud de la seua «Tria», posà en evidència dècades i dècades de la vacil·lant indeterminació de l'*arhé* (αρχή) antròpica catalana.

Cal aconseguir que la història de la literatura no oculte les obres –no ha d'esdevenir mai una αρχή– i, alhora, que aquestes obres no queden aïllades de la societat que les produí. Són dues exigències metodològiques que han d'ésser observades escrupolosament per historiadors, crítics i tota mena d'hermeneutes literaris. El *geni* romàntic, però, els avicià a l'hagiografia secular; tanmateix, l'autor literari no pot convertir-se en l'heroi d'un relat de la seua vida real que justifique la seua pràctica literària, car entre l'autor real i la realitat fictícia que la literatura engendra hi ha, *volens nolens*, un

abís insalvable. Des de l'altre extrem, a més, i per més *pactes de lectura* que el lector establisca, la literatura participa constitutivament de la naturalesa de la ficció, fet i fet n'és la seua condició *sine qua non*.

Així, Laia Climent ens ho adverteix puntualment des del principi en *Maria-Mercè Marçal, veus entre onades*: «Aquestes entrevistes van ser elaborades al llarg de l'any 2000 per contextualitzar la recerca de la meua tesi doctoral sobre la poeta d'Ivars d'Urgell». L'estudiosa no té, doncs, cap voluntat d'establir correspondències entre la

Maria-Mercè Marçal, veus entre onades

LAIA CLIMENT / Autora

TRES I QUATRE. VALÈNCIA, 2013

«DONES D'AVUI», NÚM. 6 / Col·lecció

188 pàgines / 978-84-7502-916-0 / 12,5 €

vida real de la poeta i la seua producció literària, sinó simplement proveir-se de la informació empírica necessària per a contextualitzar socialment i literàriament l'objecte de la seua investigació: l'obra literària de Maria-Mercè Marçal.

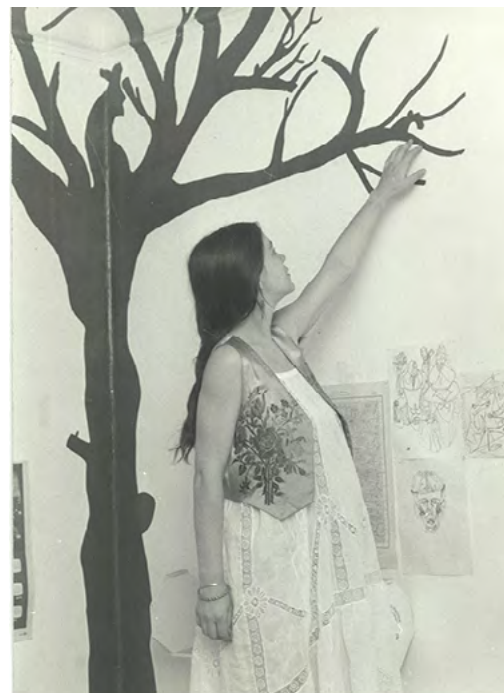
Així, el llibre de Climent s'estructura, a banda d'una introducció, en tres parts diferents, cadascuna de les quals acull tres entrevistes a distintes personalitats que, pels motius que justifiquen cadascuna de les parts, van tenir una relació personal amb la poeta. Així doncs, les tres primeres entrevistes estan fetes a tres poetes que, amb la Maria-Mercè, engegaren l'editorial Llibres del Mall: Ramon

Balash (abans, quan iniciaren la tasca editorial, Ramon Pinyol, i aleshores marit de *la poeta*), Xavier Bru de Sala i Miquel de Palol. El segon grup d'entrevistes aplega tres dones: Maria Conca, Adela Costa i Teresa Alabèrnia, que coincidiren amb Marçal en la militància del PSAN. I, en la tercera part, que té una raó més literària –«A l'entorn de la creació dels vuitanta», acota l'autora–, hi ha una entrevista conjunta als poetes i crítics valencians Anna Montero i Vicent Alonso, una altra al catedràtic Vicent Salvador i, la darrera a Cinta Massip. La publicació es tanca amb un mecanoscrit anònim, batusser i divertit –*Les flors del Mall*: recull poètic d'un impossible Carles Bau de l'Aire–, que,

suposadament, el Grup de Girona etzibà a la gent de Llibres del Mall.

Els temes de les entrevistes són recurrents. Aquestes, així, comparteixen aproximadament un mateix esquema, però la lectura esdevé atractiva i suggeridora i la mirada sobre les circumstàncies vitals i l'obra de Marçal pren un caràcter calidoscòpic, que pot posar un lector en la millor disposició per a submergir-se en la intensa creativitat de la poesia de Marçal. Al cap i a la fi, d'això es tracta.

JOSEP MIR

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTORA

M. M. MARÇAL

Un pas de rosca ben lluït en la peripècia dels Borja

Dotze mesos després de la clausura, es publica el contingut de les ponències presentades al Simposi Internacional Francesc de Borja (1510-1572), home del Renaixement, sant del Barroc, que se celebrà a Gandia del 25 al 27 d'octubre de 2010 i a València el 4 i 5 de novembre de 2010 com a part de la programació del V centenari del naixement d'aquest personatge. L'obra és una ocasió magnífica per a aprofundir no només en l'estudi d'una família extraordinària i d'un dels seus membres més reeixits, sinó també per a admirar la pulcritud metodològica de la historiografia actual.

L'aventura familiar dels Borja ha resultat tan atractiva a través dels segles que ben prompte va assolir aquella mena de perfil abreujat que presenten els candidats a habitar l'imaginari del gran públic.

Com els protagonistes anglesos de les novel·les de Walter Scott, els herois germànics de les òperes de Wagner o, fins i tot, els grecs històrics idealitzats per la Filologia Clàssica fins la primera meitat del segle xx, la família Borja va

**Francesc de Borja (1510-1572),
home del Renaixement, sant
del Barroc / Francisco de Borja
(1510-1572), hombre del
Renacimiento, santo del Barroco**

**SANTIAGO LA PARRA I MARÍA TOLDRÀ / Edició
CEIC ALFONS EL VELL, INSTITUT D'ESTUDIS BORGIANES,
ACCIÓN CULTURAL ESPAÑOLA. GANDIA, 2012
630 pàgines / 978-84-96839-48-9 / 22,01 €**

quedar així reduïda a un traç gruixut que, en el seu cas, es limitava a recrear-se en una llegenda negra, quasi monòtona, d'escàndols i ambicions que desmereixien el veritable abast i valor de la seua peripècia històrica. Tanmateix, l'orientació dels estudis acadèmicsament rigorosos no cessa en la seua voluntat de contrarestar aquesta imatge simple i grollera amb una altra de més ajustada als fets que, curiosament, podria resultar molt més captivadora del que imagina el lector no especialitzat.

El llibre que ací ressenyem és un exemple magnífic d'aquesta orientació que ve avalat per un ventall d'especialistes provinents de l'àmbit acadèmic espanyol i francès (especialment de la Universitat de València i la Universitat Autònoma de Barcelona), en mans dels quals la vida de sant Francesc de Borja supera els límits rígids i esquemàtics de la pastoral hagiogràfica a què al llarg dels segles ens havien acostumat autors com ara el pare Dionisio Vázquez, el pare Ribadeneira, el teòleg jesuïta Juan Eusebio Nieremberg o el pare Álvaro Cienfuegos per tal de proporcionar una imatge més versemblant i arrelada en el context històric en què va créixer.

L'obra es divideix en quatre seccions ben delimitades seguint per menut cadascuna de les suculentos facetes del personatge. La primera se centra en l'origen del ducat de Gandia que els Borja, oriünds de Xàtiva, varen adquirir en tornar-se aiguapoll la seua aventura italiana i en els enfrontaments

d'extrema violència immediats amb l'altra família poderosa del moment, els Centelles d'Oliva. Així mateix, se centra en dibuixar un quadre complet de la figura humana i familiar de l'home Francesc de Borja que inclou aspectes determinants de la frenètica gestió que va dur a terme en el jove ducat abans de la fundació de la primera universitat de la Companyia de Jesús. En la segona secció, veritable cor del llibre i escenari dels episodis més apassionants de la vida del futur sant Francesc de Borja, en coneixerem la formació cortesana i clientelar en la línia que Castiglione traçava durant aquells anys en la seua obra immortal, així com la decidida tàctica del III duc de Gandia d'acostar el fill a la casa dels Àustries, la qual quedà segellada oficialment amb el matrimoni de Francesc amb Leonor de Castro, donzella de la reina de Portugal, i amb la seua inclusió dins de la facció ebolista de Ruy Gómez de Silva. La descripció acurada de les repercussions d'aquesta aposta en enfrontar-lo a la facció dels partidaris del duc d'Alba durant els anys en què la monarquia va quedar sota la regència de Doña Juana, filla de Carles I, és un dels moments més reeixits de la tasca investigadora de la historiografia actual. La secció inclou també un estudi dels territoris més relacionats amb la cort, especialment Itàlia i Portugal, així com un balanç del paper que va tenir Francesc de Borja durant el seu nomenament com a virrei de Catalunya. La tercera secció està dedicada a la dimensió jesuítica del personatge que, tot i no aprofundir en els motius personals d'aquesta

metabolé religiosa (aspecte molt delicat), ni en les causes que el portaren a escollir l'orde fundada per sant Ignasi de Loyola en detriment de la de sant Francesc d'Assís (més arrelada en la família), sí profunditza amb tota solvència en la seua intensíssima labor evangèlica dins l'orde i en altres aspectes rellevants com ara la tensa relació amb la Inquisició o els motius de la censura patida per les seues obres espirituals. Finalment, el llibre recull en la secció quarta les ponències dedicades a la creació de la imatge icònica del duc per part de l'hagiografia jesuítica des que, pocs anys després de la seua mort, fóra declarat beat i sant.

JOSEP SANTONJA I RICART

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR 1

AUTOR 2

ENTREVISTA

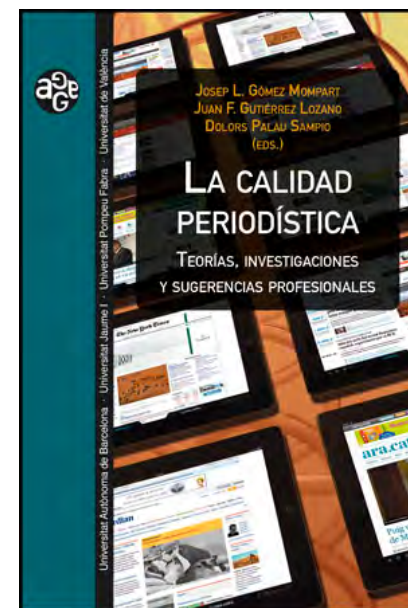
DESCÀRREGA

Materiales de batalla para otro periodismo

Indicadores y herramientas para medir la calidad periodística en fuentes, agencias y rutinas, cultura digital y trabajo en red, un nuevo actor emergente llamado «ciudadano vigilante» o el periodismo de las bases son temas que se tocan en esta obligada antología sobre prácticas periodísticas.

Los servicios de publicaciones de cuatro universidades –dos en Barcelona, una en Valencia y otra en Castellón– se han hecho cargo de la edición de este libro que Gómez Mompert describe en la introducción como una antología de las mejores investigaciones que en el presente se están llevando a cabo sobre la calidad perio-

dística. No es tarea fácil definir la calidad de un producto inmaterial y sus prácticas, que opera con bienes simbólicos, se apropia de conocimiento, lo transforma y lo devuelve a lo social, a lo público, donde es consumido, y cuya razón de ser descansa en cosas que llamamos de interés común y valores democráticos. Los autores de estos

La calidad periodística. Teorías, investigaciones y sugerencias profesionales.

JOSEP L. GÓMEZ MOMPART, JUAN F. GUTIÉRREZ LOZANO, DOLORS PALAU SAMPÍO / Editors
UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA. SERVEI DE PUBLICACIONS; PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT JAUME I; UNIVERSITAT POMPEU FABRA; PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA. BELLATERRA; CASTELLÓ DE LA PLANA; BARCELONA. VALÈNCIA, 2013
«ALDEA GLOBAL» / Col·lecció
203 pàgines / 978-84-37090-05-4 / 18,50 €

textos, procedentes del campo de conocimiento de la comunicación y el periodismo, son voces expertas vinculadas a la investigación. De sus estudios, de las estadísticas y otros indicadores cuantitativos que utilizan, se desprende que la calidad vale la pena, y muy a pesar de que ese camino hacia la excelencia –aquí tenemos otro concepto escu­rridizo–, por momentos, se piense «quimera» o «sueño distante».

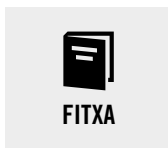
Presentan un panorama negro, pero también señalan caminos. Con la implantación de la *World Wide Web* todos podemos ser productores y fuente; pero, tal como se deduce de estos textos, el periodista no es prescindible. La comunicación periodística y sus rutinas se desarrollaron en consonancia con el tiempo industrial. Con las tecnologías interactivas, se da un cambio de paradigma y el periodista necesita redefinir su rol frente a la *infoxicación* y los clientelismos políticos y económicos en un nuevo ecosistema de comunicación. El periodista tiene que, como afirman Marín, Santcovsky y Crespo, reivindicar su función singular de cronista, de historiador de lo inmediato. Estamos necesitados de narración social periodística interpretativa, y prima, desastrosamente, la indiferenciación uniformadora de la información en rutinas asentadas cuyo cuestionamiento pondría al profesional en una posición muy vulnerable.

Interesa lo que corroboran y ponen al descubierto sus autores, pero también lo que

solo se nombra o queda en la superficie, por espacio o porque el tema queda fuera del objeto de investigación. Y aquí hablamos, por poner un ejemplo, de modos de hacer cultura y crear públicos deliberantes, que no «consumidores soberanos». Se apunta que en los países anglosajones son posibles los debates sostenidos con lectores-ciudadanos en las versiones digitales de periódicos de referencia; pero no así en los países mediterráneos, donde el diálogo se atranca. Y en este punto, reconocemos que, a partir de lo que ya nos dan estos investigadores, necesitamos más enfoques multidisciplinares que sumaran y hablaran del lenguaje, de la producción de sentido, de los paradigmas también del mercado de trabajo, pero, ante todo, ¿a quién no le gustaría empezar a leer sobre lo que sí se está haciendo bien? Porque no nos olvidemos de que necesitamos modelos. Entonces, será un poco más fácil, solo un poco –o no–, poder empezar a perseguir excelencias concretas y singulares.

TERESA VILLARROYA BRONCHAL

ENLLAÇOS

Guia de la flora ornamental

Amb la idea de donar a conèixer el seu patrimoni botànic, la Universitat Jaume I de Castelló de la Plana ha decidit publicar aquesta completa guia gràcies a la qual tothom podrà gaudir de l'excel·lent biodiversitat del Campus del Riu Sec.

Es tracta d'una obra de divulgació científica, preparada per a ser utilitzada en qualsevol nivell educatiu, encara que també està oberta al públic en general. Cada vegada més, els espais verds situats en entorns urbans adquireixen més importància pels beneficis que aporten (minoració del soroll, influència entre els règims de temperatura i humitat ambiental, zones de descans i oci...) i els ciutadans n'han de prendre consciència, de manera que passen a ser els primers interessats en la conservació d'aquests indrets.

Entenent aquesta possible diversitat de lectors, la guia compta amb un glossari extens dels termes botànics que poden resultar més desconeguts per al lector menys entès en

Guia de la flora ornamental de la Universitat Jaume I. Un Campus per a la biodiversitat.

RICARD PITARCH GARCIA / Autor
PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT JAUME I.
CASTELLÓ DE LA PLANA, 2012

589 pàgines / 978-84-8021-873-3 / 19,00 €

la matèria. A més, incorpora imatges en color, tant de l'aspecte general de les espècies com dels detalls que l'autor considera més importants de cadascuna (flors, fruits, fulles, tronc...), de manera que se'n facilita la identificació posterior.

Per ajudar a la localització de les espècies, la guia divideix el campus en tres àrees d'interés, en les quals s'indica quines hi ha en cada lloc. Aquestes es presenten en una sèrie de fitxes botàniques molt atractives on podem consultar-ne la descripció i procedència, quan és la floració i la fructificació, algunes particularitats i la localització al Campus, a més de les il·lustracions.

No obstant això, la guia divideix aquestes fitxes segons dos grans grups botànics. Per una banda, arbres i arbusts i, per l'altra, ciques, herbàcies, agavàcies i palmeres. Malgrat que s'inclouen dos plànols i se'n detalla la ubicació en la descripció, entenem –pensant en l'ús com a guia– que resulta poc pràctic. Hauria sigut millor dividir les fitxes segons les àrees, descrivint les espècies que hi ha en cadascuna i, posteriorment, agrupar-les en una llista segons la classificació botànica que tinguen.

Tanmateix, aquesta guia és un excel·lent llibre, amb una enquadernació i disseny molt atractius per al lector, encara que la publicació és massa voluminosa per a ser utilitzada com a guia de camp. No obstant això, malgrat el títol, entenem que la finalitat princi-

pal no és l'ús com a guia de camp, sinó la de posar en valor les zones verdes del Campus.

Per aquest motiu, la guia també és una bona ferramenta perquè aquells que desconeguen aquest espai verd de Castelló arriben a identificar-se amb ell, tant els ciutadans com els estudiants universitaris que cada dia recorren aquests jardins. Un llibre recomanable per a tots els usuaris d'aquest espai i per a tots aquells que tenen pensat descobrir-lo.

JOAN RODRIGO MATEU

ENLLAÇOS ▾

FITXA

TRÀILER

El gall del corral i el gall del penell

Pugem al tàndem de Teresa Broseta i Toni Cabo i pedalegem fins a una granja molt especial, la de Quimet, un gall despistat que aconsegueix variar la rutina de tots els animals que hi viuen. Un llibre divertidíssim que ens explica, potser, l'origen dels penells amb forma de gall o *gallets*.

Qui no ha vist mai un penell? I un penell amb forma de gall? Els campanars de les esglésies i altres edificis sovint estan coronats per aquestes peces de metall que assenyalen d'on bufa el vent, freqüentment amb forma de gall. I és que el gall, associat a l'eixida del sol, simbolitza la llum i la resurrecció, però també la custòdia i la vigilància.

Sabem que els ulls d'un escriptor no són com els ulls de la resta de mortals. Els ulls d'un escriptor miren més enllà de la mirada. Veuen, miren, analitzen i guarden. Precisament observant pe-

El gall despistat

TERESA BROSETA / Autora

TONI CABO / Il·lustrador

BROMERA. ALZIRA, 2013

«EL MICALET GALÀCTIC» / Col·lecció

32 pàgines / 978-84-9026-145-3 / 6,50 €

nells va ser com a Teresa Broseta li vingué la idea del llibre *El gall despistat*. Conta que a prop de sa casa n'hi ha un de tortuga i un altre de pingüí. De fet, a aquest últim ja li va escriure la seua particular història: *Bernat, el pingüí agosarat*, inclosa en un llibre de text de Voramar. No puc evitar esbossar un somriure quan l'autora diu que estan pendents les històries de la tortuga i d'algun altre penell estrany. Estem d'enhorabona, doncs, després de tretze anys escrivint per als menuts a aquesta escriptora valenciana encara li bullen idees al cap.

El gall despistat es publicà per primera vegada en 2006 dins de la campanya «Llegir en valencià» de la Fundació Bromera, i ara, set anys després, l'editorial Bromera el reedita en la Sèrie Blanca –la de primers lectors– de la col·lecció «El Micalet Galàctic». El llibre uneix per primera vegada aquesta parella d'artistes per explicar-nos la història de Quimet, un gall amb la son canviada

que dorm a l'eixida del sol i canta quan la lluna vesteix el cel. Callant i cantant canviarà l'activitat de tota una granja amb unes conseqüències desastroses: gallines que no ponen ous, vaques que donen menys llet i porcs que s'aprimen a la carrera.

Broseta i Cabo formen un tàndem d'allò més sinestèsic. Paraules que dibuixen i dibuixos

que parlen; perquè la veritat és que no ens costa gran treball imaginar els personatges a partir de les paraules de Broseta i ens arriben tot tipus de veus i sorolls només mirant les il·lustracions de Cabo. Màgia i complicitat que es veuen reflectides quan se'ls veu junts amunt i avall, passejant el llibre i explicant contes de galls amb un teatret d'ombres.

Toni Cabo, il·lustrador, autor de còmic i dissenyador gràfic, és el responsable de donar vida a aquesta granja tan esbojarrada i divertida. Les seues il·lustracions són modernes i actuals, amb un to naïf i surrealista alhora, on les línies lliures i desimboltes dansen amb colors bàsics i contrastats. La gran perspectiva de l'espai és un dels elements característics d'aquest bolic de làmines. És tot un goig endinsar-nos en la immensitat de la màgia i la fantasia! Cabo fa l'efecte que té una càmera de cinema a les mans: és capaç de captar el moviment i plasmar-ho en el dibuix, també les veus i els sons amb què parla aquesta història, mitjançant línies, onomatopeies, tipus de lletres, etc. El resultat de tot plegat són unes il·lustracions molt expressives, alegres, dinàmiques i impactants, quasi vives.

MERCÈ CLIMENT

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR 1

AUTOR 2

Cantem i imaginem

El marcià Marcel, en aquest llibre il·lustrat que inclou un CD de cançons, endinsa els xiquets en un món de fantasia i personatges llegendaris, tan incoherent i bigarrat com el subconscient de grans i menuts.

Marcel és un marcià que es fa les mateixes preguntes que els xiquets però, com que és nou a la Terra, també té molta facilitat per a la fabulació a partir del món que l'envolta. A mesura que avança l'acció, amb el fil conductor dels viatges per la Mediterrània (el volum toca de passada la història d'un dels fills de Zeus, Jason), anem coneixent tota una sèrie de personatges mítics o faunístics i també tot un reguitzell d'amiguets que ens parlen, cadascun amb el seu deliciós accent infantil, des dels altaveus de l'aparell de música, amb **Bertomeu** i Llinares.

Aquest volum d'Edicions 96 ofereix als xiquets molts entreteniments dins d'un sol llibre: cançons, conte, làmi-

nes per acolorir... La gran presència de personatges que només s'hi esmenten, al costat d'altres que formen part de l'argument, és un element una mica confús, per la qual cosa caldrà deixar que els xiquets facen i desfacen amb les paraules i amb la música, tot deixant, com diem en l'encapçalament, que siga el subconscient, la fantasia, la imaginació, allò que done sentit a l'estranya aventura de Marcel.

Amb *Marcel el marcià*, aconseguim que un llibre il·lustrat de tapa dura es convertisca, més bé, en un joguet amb el qual es poden passar bones estones pintant, ballant, cantant i preguntant als xiquets: «On és el tauró desdentat?», «Què buscava Marcel?», «Què fa quan arriba la nit?», «On són les

Marcel el marcià

ALBERT ORTEGA "BERTOMEU"

I CARLES LLINARES RODRÍGUEZ / Autors

EMPAR BOU / Il·lustradora i dissenyadora

EDICIONS 96. LA POBLA LLARGA, 2012

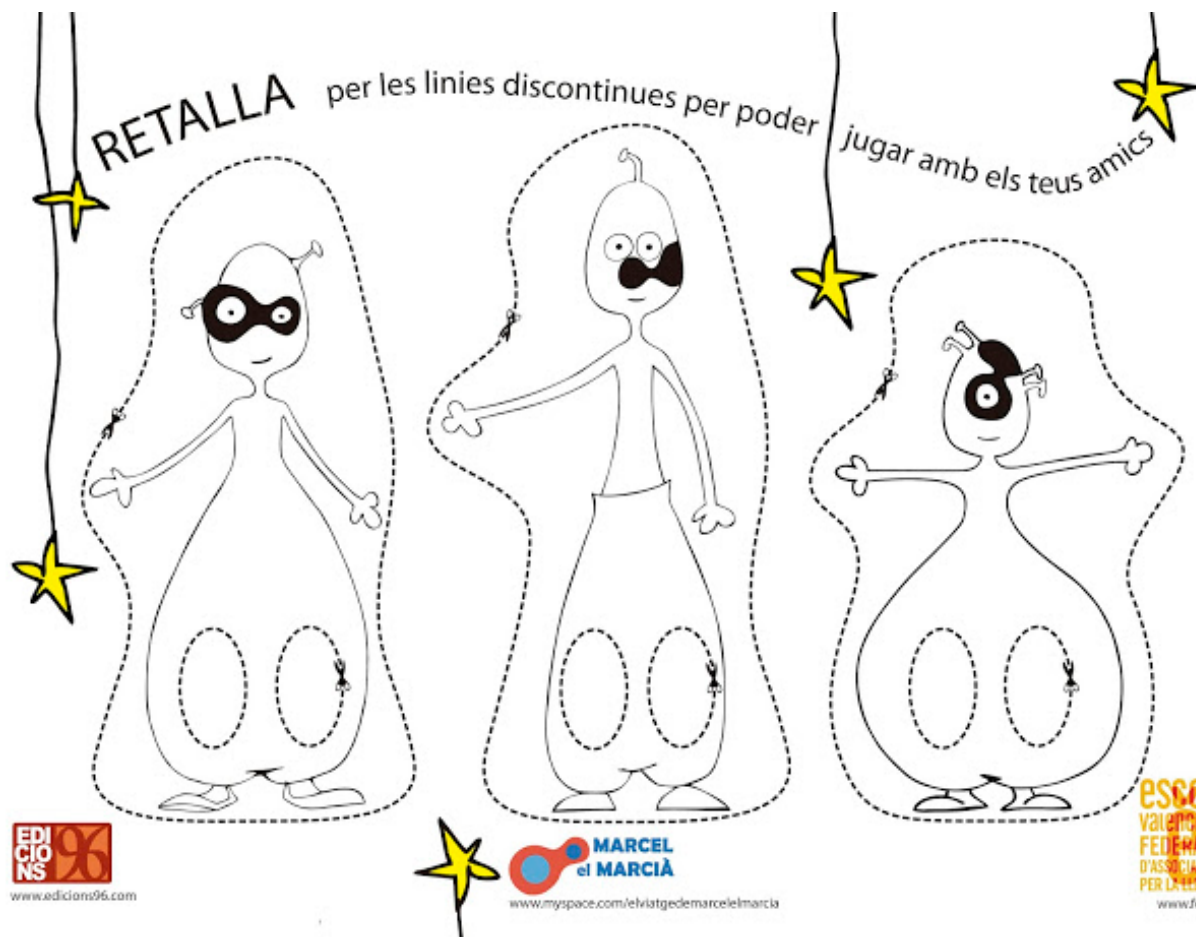
«PATRACOL IL·LUSTRAT» / Col·lecció

48 pàgines / 978-84-15802-00-6 / 15 €

balenes?». L'esquematisme i la simplicitat dels dibuixos, al costat d'aquesta preponderància de la fantasia *ad libitum*, els canvis de ritme de les cançons, la polifonia del disc i l'heterogeneïtat d'uns personatges que

El llibre està pensat com a suport i recull de les actuacions d'Albert Ortega i Carles Llinares, un espectacle musical, teatral, d'animació lectora pensat perquè grans i menuts compartisquen un món d'il·lusió i

tides actuacions que aquest grup porta a terme a qualsevol poble de la Comunitat Valenciana. A més, la incorporació progressiva dels xiquets a la cultura grecollatina i als referents comuns de la Mediterrània faciliten la futura comprensió de la història i la cultura occidental, de les obres de la literatura universal i, en general, de l'entreteniment de qualitat.

van apareixent, sovint sense solta ni volta, al llarg de les tirallongues de paraules, ens obliguen a fer treballar la imaginació dels xiquets, per tal d'omplir els buits que la història va deixant.

de ritme. Potser per això, els lectors que s'hi acosten des de la perspectiva de producte en paper quedaran una mica confusos; una confusió que es resol de seguida, tan bon punt portem els xiquets a una de les diver-

MAITE INSA GUALDE

ENLLAÇOS

FITXA

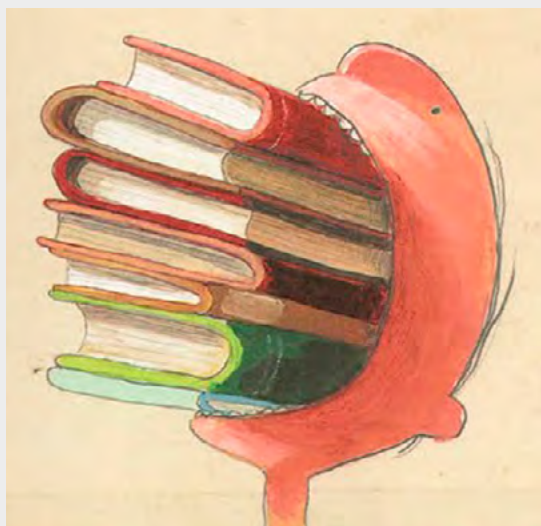
BLOG

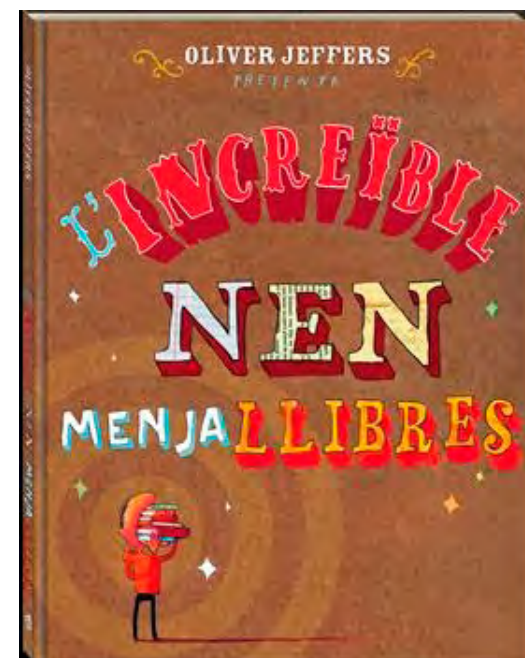
VIDEO

Per a llepar-se els dits...

L'increïble nen menjallibres, d'Oliver Jeffers, és el darrer publicat per Andana editorial d'un autèntic autor best-seller de la literatura infantil. Un títol que pretén reflexionar sobre la importància de llegir i com fer-ho, sense descurar la part lúdica i artística. Un llibre divertit que farà les delícies de menuts i majors.

Ahores d'ara, Oliver Jeffers és un dels autors de literatura infantil de més anomenada al món. Australià d'origen però criat a Irlanda, Jeffers és especialment conegut pels àlbums adreçats als xiquets. En la nostra llengua ha estat publicat per Andana Editorial, un dels segells valencians amb més empenta i gust a l'hora d'editar llibres. El primer que va llançar al mercat aquesta editorial va ser *Perdut i trobat*, guardonat amb la medalla d'or del Premi Nestlé 2006, i el premi Blue Peter de la BBC al Llibre de l'any el 2006.

L'increïble nen menjallibres

OLIVER JEFFERS / Autor

OLIVER JEFFERS / Il·lustrador

NÀDIA REVENGA / Traductora

ANDANA EDITORIAL. ALGEMESÍ, 2013

«LOCOMOTORA», A PARTIR DE 5 ANYS. PRIMERS LECTORS / Col·lecció

32 pàgines / 978-84-940802-4-1 / 14 €

Després, van vindre *Amunt i avall*, *Atrapat i ara aquest*, *L'increïble nen menjallibres*.

Com a curiositat, abans d'arribar a ser un autor consagrat –il·lustrador i escriptor alhora!–, va temptar l'àmbit de la música, com a percussionista, sense gaire èxit. Va ser en el món de les arts plàstiques on va reeixir finalment, a partir de la segona meitat de la dècada dels noranta, sobretot com a il·lustrador.

Jeffers es caracteritza per l'ús de tècniques mixtes, una subtil narrativa i la utilització d'espais en la composició. En *L'increïble nen menjallibres* demostra els seus dots extraordinaris com a il·lustrador i narrador. Jeffers té una gràcia especial per a contar històries diferents, amb un sentit de l'humor intel·ligent, que va molt més enllà de la senzillesa aparent de les seues històries. Hi

ha sempre múltiples lectures que subjauen i s'ofereixen al lector amb una naturalitat sorprenent i gratificant. Al protagonista de *L'increïble nen menjallibres*, l'Enric, li passa una cosa ben curiosa i extraordinària: li agraden els llibres, però no per a llegir-los, sinó per a menjar-se'ls! Llibres de tota mena: grans, il·lustrats, llibres de referència, sobretot els llibres de color roig... I resulta que com més en menja, més llest es fa. Un dia, però, comença a trobar-se malament, i tota la informació que digereix es barreja i se li fa un embolic al cap. Tot ho confon i tot ho contesta malament a classe. Ja no sap més que els mestres. De fet, ara és el reressagat de la classe. Què ha succeït? Per què s'ha produït aquesta involució? L'Enric s'adona que per a gaudir realment dels llibres no cal menjar-se'ls sinó llegir-los. I aquesta és la gran troballa que fa... Per arribar ací, substitueix la seua golafreteria bibliòfaga per una altra, de més natural.

A banda de la part argumental, *L'increïble nen menjallibres* és un llibre deliciós, impecable i molt bonic des del punt de vista visual i tàctil. La utilització variada de textures resultarà del tot cridanera per als menuts, però també per als adults. Hi trobem, de fons, darrere del text, però ben visibles, papers i encuadernacions de tota mena: fulls solts de llibretes i quadernets, diccionaris, llibretes

de comptabilitat, fulls pautats i quadriculats, llocs i tapes de llibres... Les il·lustracions són, a més, d'allò més vistoses i gràficament divertides, d'una expressivitat deliciosa.

Un llibre inconfusible d'Oliver Jeffers. Tan bo que ens resulta mengívol.

JULI CAPILLA

ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR

VIDEO

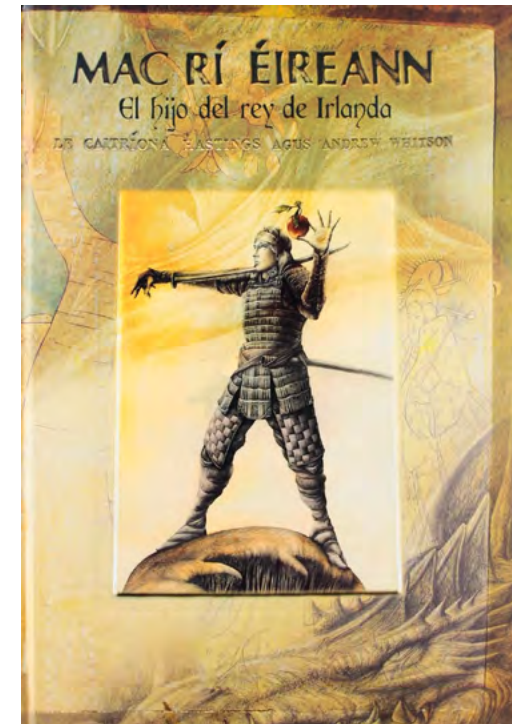
Acercando la épica de las leyendas irlandesas al público actual

Interesante propuesta la que acerca Legua Editorial al público español: *Mac Rí Éireann, El hijo del rey de Irlanda*, un cuento tradicional irlandés convenientemente adaptado para conectar con los gustos del lector actual, creado por Caitríona Hastings (texto) y Andrew Whitson (ilustración).

En este libro de cincuenta y cuatro páginas minuciosamente diseñadas e ilustradas, narración e imagen se combinan para recrear la atmósfera mítica y el aroma antiguo de las leyendas celtas, pero con el acierto de fusionar todos estos elementos con una narración contemporánea y fresca. De hecho, tanto Caitríona Hastings como Andrew Whitson tienen amplia experiencia en la labor de remozar viejos cuentos irlandeses dándoles forma de álbum ilustrado. El genuino sabor de leyen-

da no se pierde en ningún momento de la lectura.

El relato arranca cuando el rey de Irlanda, durante un paseo, ve cómo un cisne repudia a una de sus trece crías. Como él mismo tenía trece hijos, sospecha que ha sido testigo de un vaticinio. Alarmado, consulta a su brujo (su *sean-dall-glic*), quien le confirma, en efecto, que se trata de un augurio y que deberá expulsar del reino a uno de sus vástagos. El monarca, con lágrimas en los ojos, hace caso al mago.

Mac Rí Éireann. El hijo del rey de Irlanda

CAITRÍONA HASTINGS / Autora

ANDREW WHITSON / Il·lustrador

LEGUA EDITORIAL. VALÈNCIA, 2012

«ARTS & WORDS – NARRATIVA

ILUSTRADA» / Col·lecció

60 pàgines / 978-84-9388-419-2 / 19 €

Y es ahí donde arranca la aventura de Sean, el hijo desterrado del rey de Irlanda, quien, desposeído de todo, deberá partir en busca de su propio destino.

Asistimos entonces a peripecias y aventuras trufadas de gigantes, princesas, armaduras mágicas, monstruos marinos y toda una serie de elementos canónicos que desprenden encanto y sentido de la maravilla.

Sucede incluso que ciertas partes de la historia nos recuerdan a cuentos germánicos o de otras culturas aún más lejanas, lo que nos lleva a la reflexión de que todas las tradiciones narrativas del mundo, por distintas que sean, están de algún modo conectadas entre sí y se influyen mutuamente.

Hablando de mezclas, en este sentido es especialmente destacable el trabajo de Andrew Whitson. En sus ilustraciones combina sin prejuicios las influencias más dispares. Símbolos y decoraciones celtas conviven con espadas y armaduras del Japón medieval o

con personajes y paisajes que parecen sacados de los más delirantes cuadros de El Bosco. También toma elementos de la fantasía heroica y del terror.

Otro de los puntos fuertes del libro es el diseño y la maquetación. Las composiciones de página son complejas y envolventes. Meten al lector de lleno en la historia. De hecho, cada página ha sido concebida como

si se tratase de un antiquísimo volumen que ha ido a parar a manos de quien lo lee, con sus bordes desgastados y su encuadernación arcaica.

En conclusión, *El hijo del rey de Irlanda* es un atractivo artefacto que combina un genuino y divertido destilado del acervo legendario irlandés con ilustraciones espectaculares. Un texto que puede ser disfrutado tanto por niños como por adultos.

JOSÉ MIGUEL VILAR-BOU

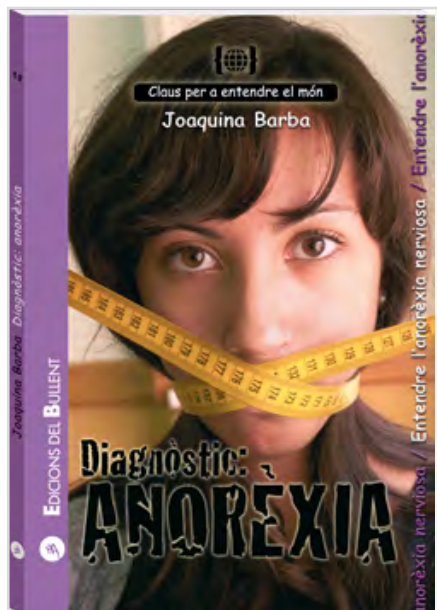
ENLLAÇOS ▾

FITXA

AUTOR

Diagnòstic: Anorèxia

JOAQUINA BARBA / Autora

EDICIONS DEL BULLENT. PICANYA, 2012

«CLAUS PER A ENTENDRE EL MÓN»,
NÚM. 18 / Col·lecció

112 pàgines / 978-84-9904-088-2 / 7,60 €

ENLLAÇOS

Per a entendre aquest problema actual i silenciós

L'anorèxia és la disminució de l'apetit; però sota aquest concepte, que podríem trobar tan natural, s'amaguen diverses variants patològiques com l'anorèxia nerviosa, de la qual tracta el llibre. Aquest trastorn del comportament alimentari s'inicia, generalment, com una ferma voluntat de controlar tot aliment ingerit per poder gaudir d'una bona salut.

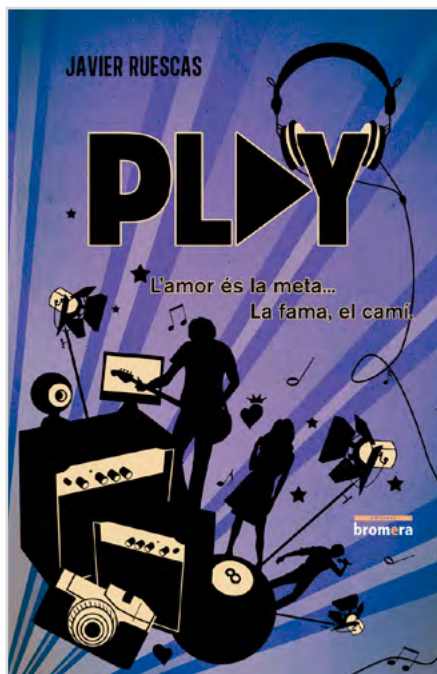
El problema és que pot provocar una reducció progressiva de l'aliment amb l'objectiu d'aconseguir una tipologia física «perfecta», com manen els anuncis, i provocar disminució de pes, energia, solitud, carències afectives i problemes de salut greus.

Aquesta afecció, que resultaria impensable en altres indrets del nostre planeta, va creixent entre les classes benestants que no tenen problemes per a menjar i estan més pendents de les modes que d'un pensament reflexiu.

En *Diagnòstic: Anorèxia*, l'autora narra la vida d'una persona afectada d'aquest mal en forma de minicapítols que tenen l'estructura d'un diàleg narratiu. El llibre mostra les conseqüències físiques i psicològiques que provoca l'anorèxia, però també els camins per a solucionar-la.

El punt més fort d'aquest xicotet volum, que es llegeix ràpidament, és que utilitza un llenguatge molt proper i clar, i d'una manera natural, sense explicacions augmentatives, que generalment rebutgen els adolescents. La lectura enganxa, no tan sols qui pateix l'anorèxia sinó tots els que s'hi interessin.

ENRIC RAMIRO ROCA

Play

JAVIER RUESCAS / Autor

ANTONI TERRADES / Traductor

EDITORIAL BROMERA. ALZIRA, 2012

«ESFERA» / Col·lecció

443 pàgines / 978-84-90260-50-0 / 16,95 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

Connexió les 24 hores

Els germans protagonistes, Leo i Aaron, són les dues veus narratives en primera persona. Aaron, més introvertit, està decaïgut d'ànim perquè ha perdut la comunicació amb la xica de qui està enamorat i amb qui tenia una relació abans que ella es fera famosa després de participar en un *reality show*. Per a alleugerir la tristesa d'amor, expressa els seus sentiments component cançons. Leo, egocèntric i *ambiciós*, aprofita el talent del germà i el seu propi atractiu físic per a fer-se famós servint-se de les possibilitats d'Internet.

Amb les xarxes socials com a, quasi, tercer personatge, i referents de sobra coneguts pel jovent (Justin Bieber, Hogwarts, Casper...), *Play* és com un espill on es mira una generació que ha desdejnat amb Disney, ha berenat amb les telesèries americanes produïdes a dojo, ha begut els *reality shows* i ha après a escriure en un teclat abans que amb llapis i paper; connectada a Internet les 24 hores.

Amb diàlegs frescos i àgils i personatges actuals, aquest llibre juvenil parla dels ídols nascuts en la societat de la imatge i dels riscos de la fama. És la primera entrega d'una trilogia del jove escriptor Javier Ruescas, traduïda al valencià per Antoni Terrades.

Mª ISABEL MARÍN

Sala d'espera

IBAN L. LLOP / Autor

EDICIONS 96. LA POBLA LLARGA, 2013

«RAFEZ PALAQUETTES» / Col·lecció

48 pàgines / 978-84-15802-10-5 / 5 €

ENLLAÇOS

FITXA

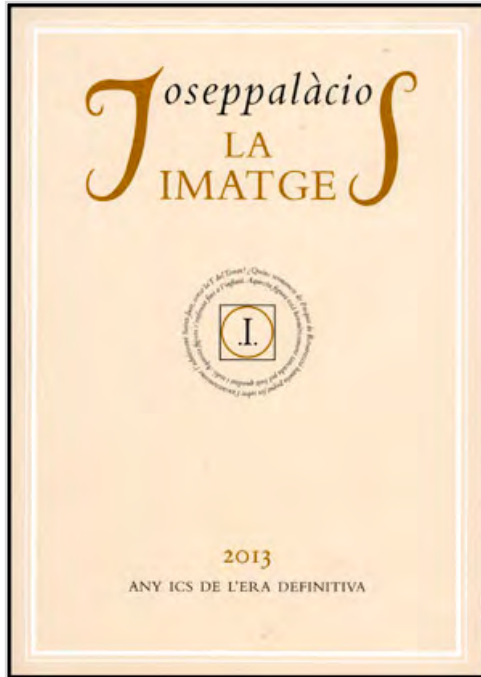
AUTOR

Sala d'espera

Els poemes d'aquest llibre, que es presenta dins de la interessant col·lecció Rafez Palaquettes d'Edicions 96, són un seguit de *tankes* i *haikus* que arrepleguen, amb exactitud i naturalitat, l'espera en un hospital cap a un desenllaç que se sap inevitable. Observa, el poeta, i registra l'espera que l'acompanya, i amb això el pas del temps, la llum de la ciutat, el silenci d'un hospital i un permanent intent de consol que comprén com insuficient, com quan diu «Em sent culpable / del dolor que t'habita, / Com consolar-te?».

Sala d'espera va guanyar el XVI Certamen de Poesia Marc Granell-Vila d'Almussafes en la modalitat de valencià. L'autor, el borrià-nenc Iban L. Llop, en l'escrit que envià per a l'acte, parlava de la tristesa d'on naixen estos poemes i la tristesa del poeta que no sap què fer davant aquesta pena (o aquestes penes), que «no-més sap escriure versos». I la tristesa traspua el poemari d'una manera serena, sense cap mot discordant, amb el to contingut que assegura l'equilibri en les formes poètiques.

MARIA SALVADOR

La imatge

JOSEP PALÀCIOS / Autor

PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA.
VALÈNCIA, 2013

560 pàgines (2 volums) / 978-84-370-9140-2 / 35 €

ENLLAÇOS ▾

L'obra completa del millor escriptor

Josep Palàcios és, simplement, el millor escriptor valencià viu. Potser alguns, poc atents a l'autèntic batec de les nostres lletres (més enllà de la faramalla publicitària, dels interessos mediàtics i del gust superficial de les masses), es queden sorpresos davant aquesta afirmació. I deu ser normal perquè Palàcios, que escriu regularment, només ha publicat un llibre en vint anys (*Un nu*); la resta de la seua producció se l'ha autoeditada i l'ha regalada, personalment, a qui ha considerat convenient. Ara, tot aquest material secret ha vist la llum en aquests dos volums editats per la Universitat de València, que recullen l'àmplia collita assagística de l'autor, els seus poemes i els seus aforismes. De l'home que ha escrit «Penso fins on sé escriure», podem esperar un exercici de condensació literària –un *tour de force* de la intel·ligència– a l'altura del lector més exigent. I mentrimentres ell, alié a qualsevol de les nostres consideracions, seguirà tancat a casa, meditant, potser, un vers d'Ausiàs March que l'obsedeix darrerament: «Josep, amic, vostra carn és ja fem». Però la mort, com la glòria, no ve mai quan se l'espera...

VÍCTOR COTLLIURE

Cantos de vida y vuelta

JOSÉ MATEOS / Autor

JOSÉ MATEOS / Il·lustrador – Vinyeta de portada

EDITORIAL PRE-TEXTOS. VALENCIA, 2013

«LA CRUZ DEL SUR» / Col·lecció

57 pàgines / 978-84-155476-48-8 / 9 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

No somos de este mundo

En la propuesta poética que el escritor José Mateos hace en el poemario titulado *Cantos de vida y vuelta* resulta sumamente interesante el tono elegíaco utilizado por el poeta en el libro. Mateos juega con el binomio –Vida/Muerte– y para ello ha escogido las palabras idóneas, íntimas a todas luces, para manifestar su pensamiento poético.

José Mateos introduce su libro con un poema en el que claramente manifiesta sus dudas vitales; dudas y reflexiones que el poeta irá desarrollando a lo largo de las cuatro partes en que ha dividido su poemario. El poeta medita sobre la razón de ser del hombre en el mundo, un mundo que se llena de ácida lluvia y de silencio debido a la acción destructora del ser que lo habita.

La problemática que Mateos nos entrega va en esa dirección: si Nietzsche destruye a Dios y Foucault plantea la realidad última del individuo, Mateos aporta la idea de la destrucción del mundo.

El poeta nos entrega un canto de vida disfrazado de muerte que le lleva a escribir: «Y sé, viendo la extensa / desolación sin límites, / que he sido desterrado de la muerte» (pág. 39).

En todo caso, si nos hemos dejado seducir por las drogas, y el odio socava nuestro interior ¿hacia dónde camina el hombre? Esa, y no otra, es la cuestión.

De cualquier modo nuestro autor no destierra la esperanza. En el poema que cierra el libro leemos los versos siguientes: «A veces, siento el milagro / casi toco una verdad / pero todo es horizonte / que se aleja más y más.»

M.ª TERESA ESPASA

Iberia. Introducción a un imperialismo futuro

FERNANDO PESSOA / Autor

ANTONIO SÁEZ DELGADO (DE L'OBRA IBÉRIA. INTRODUÇÃO A UM IMPERIALISMO FUTURO, LISBOA, ÁTICA, OBRAS DE FERNANDO PESSOA / NOVA SÉRIE, 2012, COORDINADA PER JERÓNIMO PIZARRO I PABLO JAVIER PÉREZ LÓPEZ) / Traducció, introducció i notes

JERÓNIMO PIZARRO / Nota filològica

HUMBERTO BRITO I PABLO JAVIER

PÉREZ LÓPEZ / Epílogs

PRE-TEXTOS. VALÈNCIA, 2013

«TEXTOS Y PRETEXTOS» / Col·lecció

213 pàgines / 978-84-15576-44-0 / 17 €

ENLLAÇOS

FITXA

AUTOR

Iberia

El libro recoge la traducción de los cuarenta y tres textos reproducidos en la edición original en portugués, que tiene la intención de visitar en profundidad la obra y la vida de Fernando Pessoa. En este caso, pretende recoger una parte muy concreta –que no había recibido gran atención crítica– del pensamiento político del poeta luso: la que se refiere a la cuestión ibérica. La mayor parte de estos escritos, inéditos, se encuentran en estado fragmentario; son esbozos, de ahí su carácter inacabado y provisional.

La organización es sencilla, ya que responde a la ordenación cronológica de los apuntes que Pessoa escribió sobre Iberia durante la Primera Guerra Mundial y entre los años veinte y treinta. Sin embargo, lo que no resulta fácil es sistematizar las ideas políticas de un poeta como Pessoa, en tanto que analizarlo supone entrar de lleno en la etapa de la Gran Guerra, de enorme inestabilidad, provocada, entre otras cosas, por el fin de los imperios modernos y las consecuentes crisis de identidades nacionales y supranacionales.

El iberismo de Pessoa parece estar íntimamente ligado a estas preocupaciones por las cuestiones de identidad (no hay que olvidar que tuvo una educación colonial británica y llegó a traducir, trabajar y pensar en inglés). Su ser portugués pasa por saber qué significaba ser ibérico; determinar la cultura portuguesa, por definir primero la ibérica.

En esa búsqueda, Pessoa estableció algunos conceptos fundamentales que facilitan la comprensión de su singular propuesta, como el de «grupo civilizacional». Y eso es lo que encontramos en el libro, la explicación de lo que él entendía como grupo civilizacional ibérico, compuesto por la síntesis de Grecia y Roma, más un elemento propio y diferenciador, el árabe; y en el que destacan tres nacionalidades esenciales (Portugal, Castilla y Cataluña) que debían confederarse, de un modo organicista, para que la alianza ibérica funcionara realmente y fuera posible el imperialismo cultural, no colonial, que no llegó a existir en la época posterior a los descubrimientos, a pesar de que Portugal y España dominaban el mundo.

MÓNICA GRANELL TOLEDO

trentacinc
formiguetes

- UNA LLIBRERIA -

35 FORMIGUETES, UNA LLIBRERIA DE LA RIBERA

La comarca de la Ribera, i en especial la ciutat d'Alzira, ha estat coneguda durant dècades per la qualitat dels seus productes agrícoles, i també, per desgràcia, per les avingudes del riu Xúquer. Des de fa poc més de trenta anys la Ribera s'ha convertit en el bressol de diversos projectes editorials de tota mena i dimensions,

però amb una gran vocació d'incidir en la societat valenciana. Uns projectes que han pretès anar més enllà de la simple producció i comercialització de llibres, que han fet una clara aposta per incrementar els índexs de lectura entre els membres de la nostra comunitat, així com portar a la societat el gust pel debat i la cultura literàries.

En el món del llibre cal anar fent com les formigues, treballar sense pausa, a consciència, esforçant-se cada dia.

Realitats editorials com ara L'Andana, Bromera, Edicions 96, Germania i projectes com El Petit editor, tots amb una capacitat de treball que va més enllà de la professionalitat estricta.

També la Ribera és i ha estat terra d'escriptors que destaquen per la seua qualitat. Autors que conreen tota mena de gèneres literaris. Hi trobem des de narradors com ara Josep Lozano, Manuel Baixauli, Enric Lluch, Josep Franco, Manel Joan i Arinyó fins a joves poetes com Alba Fluixà, Artur Blasco, Laia Fontana, Ivan Canet (per cert, tots quatre d'Alzira), sense deixar-nos en el tinter Antoni Martínez Bonet, Rafael Estrada, Josep Antoni Fluixà, Salvador Lander, Urbà Lozano, Àlan Greus, Francesc Viadel, Josep Manuel Esteve, Vicent Nàcher, Joana Navarro, Rosa Roig, Vicent Borràs, i un llarg etcètera.

A la comarca de la Ribera, i a la ciutat d'Alzira en concret, també hi ha un seguit de llibreries de prestigi, com ara Arts Papereria de Sueca, L'Esplai de l'Alcúdia o Samaruc d'Algemesí, i algunes especialitzades en literatura infantil i juvenil com ara la llibreria Nonna d'Alzira que, com les mateixes editorials i els autors, realitzen una tasca que es projecta més enllà del fet estrictament professional, perquè els mou el verí de la lletra impresa que provoca a qui se li inocula una gran passió per la paraula feta literatura.

Alzira té actualment al voltant de 45.000 habitants i unes quantes llibreries d'interés. En una de les places més transitades de la ciutat, la plaça Major, molt pròxima a l'oficina de correus, es troba la llibreria 35 formiguetes. Una llibreria inaugurada l'agost del 2012, però que compta amb un equip de direcció amb una gran experiència en el camp de la comercialització de llibres, un equip format per Sara Sánchez i Juanma Torres.

L'espai de la llibreria està ben pensat i organitzat, sense atapeïments ni amuntegaments innecessaris; és un lloc per on et pots moure amb comoditat i que invita a la tranquil·litat d'esperit.

Sara i Juanma, després d'haver treballat durant un bon grapat d'anys en una distri-

buïdora, saben que en el món del llibre cal anar fent com les formigues, treballar sense pausa, a consciència, esforçant-se cada dia. D'ací el nom de la llibreria.

Compaginen la venda de llibres amb un apartat de papereria escolar i un altre dedicat al joguet didàctic.

El seu espai és més proper al d'una casa que al d'un simple expositor de llibres.

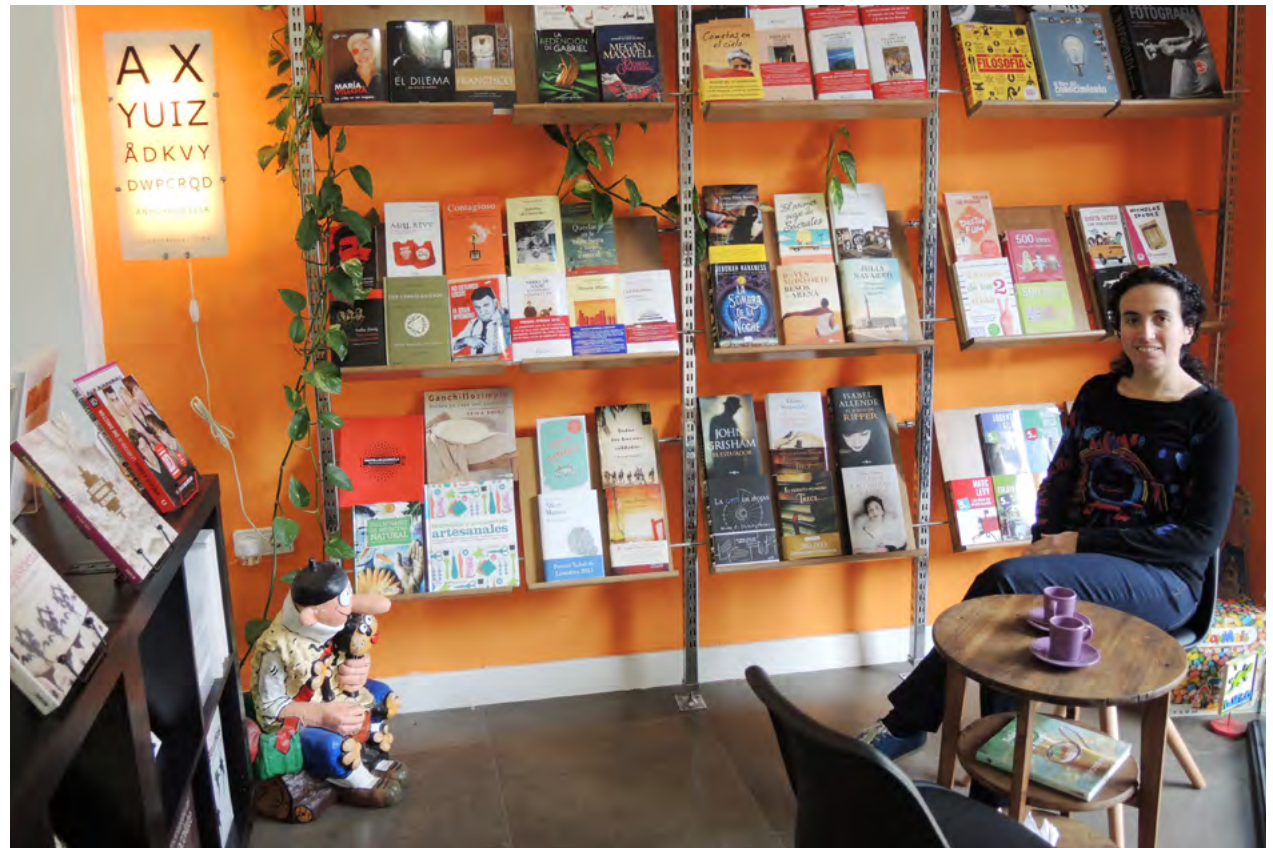
De fet, encara conserva una llar de foc. El color blanc, neutre, de les seues parets es veu trencat en alguns racons amb colors més intensos que li donen vida.

L'espai de la llibreria està ben pensat i organitzat, sense atapeïments ni amuntegaments innecessaris; és un lloc per on et pots moure amb comoditat i que invita a la tranquil·litat d'esperit. Tens la sensació que, en entrar-hi, un cartell invisible et

demana que deixes l'estrés fora i que, relaxat, visites els expositors buscant el llibre adient per a omplir les teues hores d'oci. Hi ha una taula on seure i fullejar el llibre, i també hi ha la possibilitat de conversar amb uns llibreters experts i amables en cerca de consell.

En la visita que vaig fer a la llibreria 35 formiguetes vaig mantindre una llarga conversa amb Sara Sánchez. Sara, que en cap

moment no va desatendre els clients, em va parlar de la vocació d'obertura a la societat que té la llibreria. No concep la idea de tancar el projecte dins de l'espai estricte del local que ocupa. Un dels objectius que es va imposar en obrir-la va ser el de crear lligams amb la societat alzirenya i fer-ho a través de les associacions, com ara les falles, els casals populars o les dones juristes. A més, els dos llibreters solen visitar centres escolars per a oferir la gestió

Una vegada al mes la llibreria 35 formiguetes també organitza presentacions de llibres, tant d'autors locals i comarcals com d'altres vinguts de tot arreu.

dels bancs de llibres. També participen en les trobades d'escoles en valencià i en les fires del llibre. «Ens agrada eixir al carrer», assegura Sara, una dona que es mostra realista i coneixedora de l'ofici, un ofici al qual se li han de posar moltes dosis de paciència, intel·ligència, do de gent i imaginació. Un ofici que demana a qui l'exercix moltes hores de dedicació, però que alhora és agraït; el somriure d'un client satisfet,

que ha aconseguit viatjar a través de la literatura al país dels somnis, és suficient per a sentir-se pagats.

Juntament amb Juanma i Sara també treballa l'actriu Patri Aranda, que s'encarrega de les animacions lectores i, en especial, d'una activitat que han posat en marxa amb un cert èxit i que porta com a títol *Contar i cuinar*. Es tracta d'un contacon-

tes, el qual és seguit per un taller de cuina per a xiquets i xiquetes que té com a lema «Menjar bé». És una manera divertida d'introduir els més menuts en dos universos molt especials, el de la literatura i el de la gastronomia, un els alimenta la ment i l'altre el cos.

Una vegada al mes la llibreria 35 formiguetes també organitza presentacions de llibres, tant d'autors locals i comarcals com d'altres vinguts de tot arreu.

La vocació d'aquest duet de llibreters és la de formar part del teixit social de la ciutat on són i de convertir 35 formiguetes en un espai de trobada a Alzira per als lectors habituals i per a aquells que estan en camí de ser-ho. Cal dir que per tal d'aconseguir-ho no escatimen esforços.

No m'invente res ni sóc gens original en afirmar que el món del llibre no està passant per un dels seus millors moments. La gent del sector sempre ha tingut el mal costum del pessimisme, un pessimisme que té alguna cosa d'optimista, però que ara està ben fonamentat. La crisi econòmica, l'aparició del llibre electrònic (no oblidem la pirateria que amb ell ha vingut), la baixada del poder adquisitiu de les famílies, que han reduït en despeses per totes bandes... tot això fa que mantindre oberta una llibreria siga hui tota una proesa. I si, a més, com Sara i Juanma, es

decidix obrir-ne una en plena crisi, l'any 2012, l'heroïcitat està implícita en el fet mateix. Per a evitar el fracàs, i per tant la baixada definitiva de la persiana, cal estar fet d'una pasta especial, cal tindre un esperit de sacrifici notable, així com molta

imaginació i, sobretot, ganes de continuar navegant, superant un escull darrere d'un altre. Perquè cada dia, en obrir la llibreria, comença l'aventura.

MANEL ALONSO I CATALÀ

WEB: [35 FORMIGUETES](http://35FORMIGUETES.COM) - CORREU ELECTRÒNIC: LLIBRERIA@35FORMIGUETES.COM